

Monumentnummer*: 452730

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 21 mei 1993
Kadaster deel/nr 82987/10

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
's-Gravenhage	's-Gravenhage	Zuid-Holland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
's-Gravenhage	X			4086

Omschrijving**

Inleiding.

Vrijgelegen voormalig hoofdkantoor van de Bataafsche Petroleum Maatschappij uit 1915-1917 in traditionalistische trant naar ontwerp van de gebroeders M.A. en J. van Nieukerken. In 1928-1930 is het kantoor richting Raamweg door dezelfde architecten met twaalf vensterassen in dezelfde stijl uitgebreid.

Het kantoor maakt thans deel uit van het hoofdkantorencomplex Shell Nederland. De linker zijgevel is daarvoor doorbroken ten behoeve van verbindingen met de nieuwbouw uit de jaren zeventig.

Omschrijving.

Kantoorgebouw ontworpen in de voor de geboeders Van Nieukerken kenmerkende traditionalistische trant, geïnspireerd op de renaissance en het 17e-eeuwse Hollandse classicisme. Oorspronkelijk bestond het gebouw uit drie vleugels rondom een U-vormige plattegrond, de lange vleugels langs de Carel van Bylandtlaan en de Groenhovenstraat, de korte zijde aan de Oostduinlaan. De tot klokketoren uitgebouwde travee langs de Carel van Bylandtstraat was de middenas van de hoofdgevel, waarvan de zijvleugels eindigden in drie vensterassen brede eindrisalieten met topgevels. In 1928-1930 werd het kantoor in twee fasen in dezelfde stijl uitgebreid, waarbij de gevels langs de Carel van Bylandtlaan en Groenhovenstraat richting Raamweg met 12-vensterassen werden verlengd. Bovendien werden twee korte vleugels tussen de verlengde lange zijden gebouwd, waardoor uiteindelijk een kantoor op rechthoekige plattegrond met twee binnenplaatsen is ontstaan. Een van deze binnenhoven heeft nog een binnentuin met waterpartij; de andere is later overdekt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vleugels hebben een opbouw van souterrain en drie bouwlagen onder met leien gedekte samengestelde kappen. De ingangstravee met klokketoren wordt beëindigd door een, eveneens met leien gedekt, tentdak. In de kappen zijn tal van dakkapellen opgenomen; kleine gedekt met steekkapjes en grotere beëindigd door een bakstenen tympaan. De dakkapellen geven tesamen met de gemetselde schoorsteenkanalen het daksilhouet een geprononceerd karakter.

De gevels zijn opgetrokken in schoon metselwerk met strakke, machinaal vervaardigde baksteen. Hardstenen negblokken, gemetselde rondbogen boven de vensters, fraaie sierankers en kruiskozijnen met hardstenen stijlen benadrukken het neo-renaissance karakter van de gevels. De ramen met roedeverdeling in de kruisvensters zijn van staal. De gevels hebben onder meer op de hoeken brede risalerende traveeën, beëindigd met topgevels voorzien van historiserend siermetselwerk. Veruit het rijkst uitgewerkt is de ingangstravee met klokketoren. Hier bevindt zich de hoofdingang, bereikbaar via een hardstenen bordestrap. Deze ingang met smeedijzeren hekken heeft een classicistische hardstenen omlijsting, in rustica met rijk beeldhouwwerk van mythologische figuren en ramskoppen. De kroonlijst van de entree wordt gevormd door een hardstenen open balustrade; het balkon van de bovenliggende verdieping. Hier heeft een van de vensters een hardstenen tympaanbeëindiging, waarin de letters BPM zijn gebeeldhouwd. Bovenin de ingangstravee is de klokketoren met op alle vier de zijden een wijzerplaat met uurwerk.

De hoofdhal met trappehuis heeft aan de tuinzijde een apsisvormige uitbouw. De met een koofplafond gedekte hal is gedecoreerd met stucwerk in neo-Lodewijk XVI. In 1950 zijn hier vensters met gebrandschilderd glas van de glazeniers Jan Schouten en Pieter Hofman aangebracht. De trap in de hoofdhal is een "Imperial Staircase" met marmeren eindpalen en bronzen leuning. Ook verder is in het interieur nog veel uit de bouwtijd bewaard gebleven. Onder meer de directiekamer, vergaderkamers en kamers voor de commissarissen op de 1e verdieping met betimmeringen, marmeren schoorsteenmantels, cassettenplafonds en plafonds met stucwerk, alles in neo-Lodewijk XIV en Lodewijk XVI vormen.

Waardering.

Het kantoorpand is cultuurhistorisch van waarde als het representatieve hoofdgebouw van de voormalige Bataafsche Petroleum Maatschappij. Architectuurhistorisch is het pand van belang als voorbeeld van de voor de gebroeders Van Nieukerken kenmerkende traditionalistische bouwtrant, geïnspireerd op de renaissance en het 17e-eeuwse Hollandse classicisme. Een toegevoegde waarde is de belangrijke stedenbouwkundige ligging op de hoek van de Carel van Bylantlaan en Oostduinlaan.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Handel en kantoor

Functie

Tuin

Kantoorgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument